

ARTUR HAMRYSZCZAK* – LUBLIN

S. MARIA LAURENCJA JĘDRZEJCZAK ZN (1933-2023)

Maria Jędrzejczak urodziła się 24 stycznia 1933 roku w Górkach, w powiecie gostynińskim. Pochodziła z wielodzietnej rodziny chłopskiej. Jej rodzicami byli Tadeusz i Marianna z Bojakowskich, którzy prowadzili gospodarstwo rolne. Z czasem cała rodzina przeprowadziła się do Białotarska. W czasie II wojny światowej, w lipcu 1940 roku, Niemcy wysiedlili rodzinę do Generalnego Gubernatorstwa do wsi Lipiny Dolne k. Biłgoraja. W miejscowości tej Marianna rozpoczęła swoją edukację, uczęszczając do szkoły podstawowej. W marcu 1945 roku rodzina powróciła do Białotarska, gdzie w 1947 roku Marianna ukończyła szkołę podstawową. Dalszą naukę kontynuowała dopiero od 1950 roku po kilkuletniej przerwie. Rozpoczęła wówczas edukację w ósmej klasie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących we Włocławku, które ukończyła uzyskując świadectwo dojrzałości 23 czerwca 1954 roku.

Źródło: Archiwum Zgromadzenia
Sióstr Wspólnej Pracy od
Niepokalanej Maryi we Włocławku

W dniu 28 stycznia 1956 roku wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Wspólnej Pracy od Niepokalanej Maryi we Włocławku. Na jej decyzję o podjęciu życia zakonnego na pewno wpłynęły rodzona siostra Zofia (s. Sabina) i ciocia Helena (siostra mamy) – s. Hilaria Bojakowska. W zakonie przyjęła imię Laurencja. W dniu 16 lipca 1957 roku złożyła pierwszą profesję zakonną, a śluby wieczyste w dniu 2 lipca 1962 roku. W roku szkolnym 1957/1958 podjęła, po miesięcznym kursie katechetycznym, naukę religii w Szkole Podstawowej nr 2 w Łowiczu, na

* Artur Hamryszczak – dr historii, adiunkt, Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

e-mail: artur.hamryszczak@kul.pl

<https://orcid.org/0000-0002-2578-9971>

terenie parafii pw. Świętego Ducha. Jednak przed rozpoczęciem roku szkolnego 1958/1959 została zwolniona z pracy, z powodu likwidacji nauki religii przez władze państwowe. W związku z zaistniałą sytuacją władze zakonne skierowały w październiku 1958 roku s. Laurencję do Lublina na roczny kurs społeczno-prawny oraz studia w Instytucie Wyższej Kultury Religijnej przy KUL-u, który ukończyła w 1960 roku z wynikiem bardzo dobrym.

W tym samym roku została zatrudniona od 15 marca przez ks. prof. Stanisława Librowskiego w Archiwum Diecezjalnym we Włocławku. W celu nabycia specjalistycznego wykształcenia niezbędnego do pracy w archiwum, s. Laurencja uczestniczyła w kursach archiwalnych (1961, 1967, 1972) organizowanych przez Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych w Lublinie (dalej: OABMK)¹. Od 1961 roku na podstawie umowy zlecenia pracowała w redakcji OABMK jako korektor artykułów, które miały ukazać się na łamach czasopisma². Pomagała również w dystrybucji półrocznika „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, którego ks. S. Librowski był redaktorem naczelnym. Do jej obowiązków należało: pakowanie nowych tomów czasopisma i nadawanie przesyłek na pocztę oraz prowadzenie kartoteki prenumeratorów.

Siostra M.L. Jędrzejczak nie ograniczała się tylko do wykonywania zadań administracyjnych, ale realizowała również prace dokumentacyjno-naukowe, które publikowała w „Archiwach, Bibliotekach i Muzeach Kościelnych”. Były to opracowania dotyczące półrocznika³, diecezjalnego archiwum włocławskiego⁴ czy też bibliografii⁵. Istotne znaczenie dla archiwistyki zakonnej ma przygotowany przez nią pod kierunkiem ks. prof. S. Librowskiego plan akt w Archiwum Generalnym Zgromadzenia Sióstr Wspólnej Pracy od Niepokalanej Maryi we Włocławku⁶, stanowiący do dzisiaj wzór organizacyjny archiwum żeńskich zgromadzeń zakonnych.

W dniu 1 sierpnia 1973 roku s. M.L. Jędrzejczak rozpoczęła pracę w Ośrodku Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy KUL-u w Lublinie na stanowisku

¹ M.L. Jędrzejczak, *Sprawozdanie z seminarium archiwistyki kościelnej, poświęconego aktualnym potrzebom archiwów zakonów i zgromadzeń żeńskich w Polsce, przeprowadzonego na KUL w Lublinie w dniach 27-29 VI 1972*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 28 (1974) s. 333-338.

² Pierwszym numerem półrocznika opracowanym przez s. M.L. Jędrzejczak był tom trzeci (1961).

³ M.L. Jędrzejczak, *Bibliografia zawartości pierwszych dziesięciu tomów czasopisma „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 10 (1965) s. 294-307; *taż*, *Wykaz instytucji naukowych, które weszły w posiadanie dzieła ks. prof. dra hab. Stanisława Librowskiego pt. Katalog rubrycel i schematyzmów diecezji i zakonów historycznej Polski.: znajdujących się w księgozbiornie podręcznym Archiwum Diecezjalnego we Włocławku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 29 (1974) s. 301-303.

⁴ *Taż*, *Z Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Pierwsza sesja naukowa poświęcona opracowaniu dziejów diecezji włocławskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 16 (1968) s. 282-284.

⁵ *Taż*, *Bibliografia prac drukowanych ks. Pawła Antoniego Czaplewskiego*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 9 (1964) s. 84-92.

⁶ S. Librowski, M.L. Jędrzejczak, *Plan akt Archiwum Generalnego Zgromadzenia Sióstr Wspólnej Pracy od Niepokalanej Maryi we Włocławku: Pod kierunkiem ks. prof. Stanisława Librowskiego opracowała s. Maria Laurencja Jędrzejczak*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 37 (1978) s. 7-16.

sekretarza i administratora czasopisma „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”. Jednak już od 1 września 1973 roku została przekwalifikowana na stanowisko referenta.

Podczas pracy w OABMK s. M.L. Jędrzejczak odbyła latach 1975-1978 eksternistyczne studia magisterskie z teologii na KUL-u. Tytuł zawodowy magistra teologii uzyskała 17 maja 1978 roku na podstawie egzaminu i przedstawionej pracy dyplomowej *Medaliki Matki Boskiej Częstochowskiej (ze zbioru ks. S. Librowskiego)*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. S. Librowskiego⁷. Dysertacja otrzymała ocenę bardzo dobrą oraz nagrodę Rady Wydziału Teologicznego KUL. W związku z uzyskanym magisterium s. M.L. Jędrzejczak została awansowana od 1 czerwca 1978 roku na stanowisko redaktora.

W dniu 12 czerwca 1980 roku s. M.L. Jędrzejczak otrzymała stopień licencjata historii Kościoła, po zdanych egzaminach i uznaniu przez władze wydziałowe pracy magisterskiej za spełniającą wymogi dysertacji licencjackiej. Po studiach doktoranckich w Instytucie Historii Kościoła KUL w dniu 11 czerwca 1982 roku po publicznej obronie pracy doktorskiej *Zgromadzenie Sióstr Wspólnej Pracy od Niepokalanej Maryi w latach wojny 1939-1945*⁸ uzyskała stopień naukowy doktora historii Kościoła. Promotorem dysertacji był ks. prof. Stanisław Librowski, a recenzentami bp prof. dr hab. Wincenty Urban i ks. doc. dr hab. Marek Zahajkiewicz. W tym samym roku s. M.L. Jędrzejczak została przyjęta do Towarzystwa Naukowego KUL jako członek-współpracownik.

Od dnia 1 października 1986 roku s. M.L. Jędrzejczak została przekwalifikowana na stanowisko asystenta naukowego, na którym pracowała aż do przejścia na emeryturę w dniu 1 lutego 1993 roku.

Na łamach półrocznika „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” s. M.L. Jędrzejczak kontynuowała publikację kolejnych artykułów z historii swojego zgromadzenia zakonnego, opracowując życiorysy jego założycieli – Franciszki Rakowskiej⁹ i bp. Wojciecha Owczarka¹⁰. Przygotowała również kalendarium działalności bp. W. Owczarka w diecezji włocławskiej na podstawie akt parafialnych, który pozostał jednak w rękopisie. Jako jeden z najlepszych znawców życia i działalności

⁷ Praca ukazała się drukiem na łamach „Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych”. Zob. M.L. Jędrzejczak, *Medaliki Matki Boskiej Częstochowskiej: (ze zbioru ks. S. Librowskiego)*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 36 (1978) s. 267-348.

⁸ Na łamach „Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych” ukazała się drukiem zarówno prezentacja pracy doktorskiej przedstawiona przez s. M.L. Jędrzejczak w dniu 11 czerwca 1982 roku przed obroną doktoratu, jak i dysertacja. Zob. M.L. Jędrzejczak, *Prezentacja pracy doktorskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 43 (1981) s. 241-245; też, *Zgromadzenie Sióstr Wspólnej Pracy od Niepokalanej Maryi w latach wojny 1939-1945*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 44 (1982) s. 85-340.

⁹ M.L. Jędrzejczak, *Orle gniazdo. Franciszka Rakowska założycielka Stowarzyszenia Wspólnej Pracy*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 49 (1984) s. 261-352.

¹⁰ Taż, *Wojciech Stanisław Owczarek biskup tyt. askaloński, sufr. włocławski, założyciel Zgrom. Sióstr Wspólnej Pracy od Niepokalanej Maryi: w pięćdziesiątą rocznicę zgonu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 54 (1987) s. 153-297.

wspomnianego hierarchy, została we wrześniu 1988 roku wicepostulatorem jego procesu beatyfikacyjnego.

Oprócz wspomnianych publikacji, s. M.L. Jędrzejczak opracowała hasła do *Słownika biograficznego zmarłych sióstr w latach 1922-2002* oraz drobne teksty naukowe i popularnonaukowe wydawane w czasopismach, m.in. „Via Consecrata”, „Ład Boży” i w biuletynie Zgromadzenia „W Służbie Maryi”.

W 1991 roku ukończyła Studium Pedagogiczne KUL. W lipcu 1991 roku na Kapitułe Generalnej wybrano ją wikarią generalną na 6-letnią kadencję (do 1997 roku).

Dnia 18 września 1992 roku na mocy dekretu ordynariusza włocławskiego bp. Bronisława Dembowskiego została członkiem Diecezjalnej Komisji Synodalnej II Polskiego Synodu Plenarnego.

Po przejściu na emeryturę w dniu 1 lutego 1993 roku i powrocie do macierzystego domu zgromadzenia we Włocławku s. M.L. Jędrzejczak podjęła się organizacji i uporządkowania archiwum zgromadzania we Włocławku. Pracowała w nim prawie do końca swojego życia, przysposabiając do pracy w archiwum swoją następczynię s. Bernadetę Zabierek. Publikowała również drobne prace w czasopismach katolickich i biuletynie zakonnym. W związku z zamknięciem procesu beatyfikacyjnego na szczeblu diecezjalnym bp. W. Owczarka w 1995 roku s. M.L. Jędrzejczak przygotowała monografię Sługi Bożego bp. W. Owczarka dla Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

Siostra M.L. Jędrzejczak zmarła 18 czerwca 2023 roku, w 90. roku życia i 67. życia zakonnego. Uroczystości żałobne odbyły się w środę 21 czerwca 2023 roku. Po Mszy św. o godz. 11.00 w kaplicy domu generalnego, nastąpiło złożenie ciała zmarłej w kwaterze sióstr na cmentarzu przy ul. Chopina we Włocławku.

Słowa kluczowe: s. Maria Laurencja Jędrzejczak; ks. Stanisław Librowski; Siostry Wspólnej Pracy; Włocławek; Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych

REFERENCES / BIBLIOGRAFIA

Archiwum Uniwersyteckie KUL

sygn. T 25380, Akta osobowe Jędrzejczak Maria Laurencja s.

sygn. A-2044, Jędrzejczak Maria (pracownik).

Błaszczuk Agata m., *Śp. siostra Laurencja Jędrzejczak (1933-2023)*, <https://siostrywspolnejpracy.pl/o-nas/odeszly-do-pana/sp-siostra-laurencja-jedrzejczak-1933-2023> (dostęp: 10.10.2023).

Dębowska Maria, *Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, 1956-2006*, Lublin 2006.

Hamryszczak Artur, *Półrocznik „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”*. *Przeszłość-teraźniejszość-przyszłość*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 100 (2013) s. 5-16.

Jędrzejczak Laurencja, *O księdzu profesorze Stanisławie Librowskim*, w: *Ksiądz Stanisław Librowski archiwista, historyk Kościoła i dydaktyk*, red. W. Żurek, D. Kiper, Lublin 2015, s. 65-67.